

Република Македонија
Влада на Република Македонија

ПРОЕКТ

**ЗА РЕФОРМИ ВО БОЛНИЧКАТА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА
(ДСГ) ДИЈАГНОСТИЧКО СРОДНИ ГРУПИ**

П Р И Р А Ч Н И К

(Упатство за ДСГ)

**БОЛЕСТИ НА КРВТА И КРВОТВОРНИТЕ
ОРГАНИ И ОДРЕДЕНИ НАРУШУВАЊА
НА ИМУНОЛОШКИОТ СИСТЕМ**

0301 ДОБИВАЊЕ И ТРАНСПЛАНТАЦИЈА НА СТЕМ КЛЕТКИ

Дефиниција

Стем клетка

Коскената срж е извор на сите крвни зрнца, вклучувајќи ги еритроцитите, леукоцитите и тромбоцитите. Коскената срж произведува незрела, недиференцирана клетка која се нарекува 'стем клетка'. Оваа клетка сеуште не е посветена на диференцирање во одреден вид на клетка. Во оваа фаза, стем клетката е флексибилна и има потенцијал да формира било која од разните зрели крвни зрнца.

Добивање на стем клетки

Добивањето стем клетки вклучува отстранување на стем клетките или од коскената срж или од периферната крв (вклучувајќи и од папочна врвца). Стем клетките од периферната крв се добива со афереза со која стем клетките се одвојуваат од крвта и се зачувуваат. Коскената срж се добива со повеќе аспирации на коскена срж од карличниот гребен.

Стем клетките може да се добијат од:

- Пациент со позната состојба како што е малигном поради терапевтска реинфузија по подоцнежната фаза (автологна донација) или
- Здрав донатор за инфузија во друго лице (алогенична донација) или
- Папочната врвца на фетус или од неговата плацента (алогенеричка донација).

Афереза (што значи 'одвојување') е процес со кој крвта привремено се повлекува од телото и медицински уред наречен сепаратор за крвни клетки, со користење на центрифугална сила ги одвојува и прибира потребите крвни компоненти. Остатокот од крвта потоа повторно се реинфузира на донаторот.

Трансплантација на стем клетки

Трансплантацијата на стем клетки може да се постигне со користење стем клетки или од коскена срж или од периферна крв. Трансплантацијата на стем клетки може да се врши кај пациенти со болести како што се леукемија, лимфом, повеќекратен миелом, невробластом и Јуингов сарком во случаи кога стандардната терапија не би ги излекувала овие пациенти. Постојат повеќе

малигни и немалигни нарушувања вклучувајќи апластична анемија, таласемија мајор и автоимуни нарушувања кои може да се лекуваат со трансплантација на стем клетки.

Во фазата на трансплантација, пациентот добива високи дози хемотерапија, со или без радиотерапија, во согласност со утврден протокол. По завршувањето за хемотерапијата и/или радиотерапијата, претходно земените стем клетки се трансплантираат кај пациентот со инфузија.

При алогеничната трансплантација на стем клетки, замрзнатите стем клетки се одмрзнуваат (обично со водена бања) и брзо се инфузираат назад во пациентот. Кај алогеничната трансплантација, стем клетките се инфузираат, по свежо земање или по одмрзнување на замрзнатите, или понекогаш по манипулација да се отстранат црвените крвни зрнца или плазма во случај на несофпаѓање на крвната група.

Класификација

Земање стем клетки со афереза

Еднодневните епизоди на медицинска нега (т.е. со прием на пациентот и одвојување на стем клетките во еден ден), кога пациентот е примен само за афереза на стем клетки, треба да имаат главна дијагноза *Z51.81 Афереза*.

На повеќедневните епизоди на медицинска нега (т.е. одвојување на стем клетките на датум по датумот на прием), за чие времетраење се врши афереза на стем клетки, за главна дијагноза треба да им се додели кодот на состојбата за која е потребно лекувањето. Не е потребно да се назначува кодот *Z51.81 Афереза* како дополнителна дијагноза.

Соодветниот (соодветните) код (кодови) за процедурите треба да се доделат од блокот [1892] *Афереза*.

Добивање стем клетки од коскена срж

Еднодневните епизоди на медицинска нега (т.е. со прием на пациентот и одвојување на стем клетките во еден ден), кога пациентот е примен само за аспирација на коскена срж заради добивање стем клетки, треба да имаат главна дијагноза *Z52.3 Донатор на коскена срж*.

На *повеќедневните епизоди* на медицинска нега (т.е. одвојување на стем клетките на датум по датумот на прием), за чие времетраење се врши аспирација на коскена срж заради добивање стем клетки, за главна дијагноза треба да им се додели кодот на состојбата за која е

потребно лекувањето. Не е потребно да се назначува кодот Z52.3 *Донатор на коскена срж* како дополнителна дијагноза.

13700-00 [1892] *Земање коскена срж за трансплантација* треба да биде назначен како код за процедурата.

Трансплантација

Комплексноста на трансплантацијата на стем клетки е поврзана со видот на донаторот. Кодовите за процедурите за различните типови на донатори се следните:

Тип на донатор	Код на процедурата	
Сам (автологна)	13706-07 [802]	<i>Автологна трансплантација на коскена срж или стем клетки без ин витро обработка</i>
	13706-08 [802]	<i>Автологна трансплантација на коскена срж или стем клетки со ин витро обработка</i>
Сроден роднина	13706-00 [802]	<i>Алогенична трансплантација на коскена срж или стем клетки, сроден донатор кој се совпаѓа, без ин витро обработка</i>
	13706-06 [802]	<i>Алогенична трансплантација на коскена срж или стем клетки, сроден донатор кој се совпаѓа, со ин витро обработка</i>
Синергички (идентичен близнак)	13706-00 [802]	<i>Алогенична трансплантација на коскена срж или стем клетки, сроден донатор кој се совпаѓа, без ин витро обработка</i>
	13706-06 [802]	<i>Алогенична трансплантација на коскена срж или стем клетки, сроден донатор кој се совпаѓа, со ин витро обработка</i>
Несроден роднина	13706-09 [802]	<i>Алогенична трансплантација на коскена срж или стем клетки, друг донатор, без ин витро обработка</i>
	13706-10 [802]	<i>Алогенична трансплантација на коскена срж или стем клетки, друг донатор, со ин витро обработка</i>
Сроден нероднина	13706-09 [802]	<i>Алогенична трансплантација на коскена срж или стем клетки, друг донатор, без ин витро обработка</i>
	13706-10 [802]	<i>Алогенична трансплантација на коскена срж или стем клетки, друг донатор, со ин витро обработка</i>

Ако пациентот прима хемотерапија и/или зрачење на целото тело за време на фазата на трансплантацијата, треба да се назначат кодовите за тие процедури.

0302 ТРАНСФУЗИЈА НА КРВ

Трансфузијата на крв и инфузијата на крвни продукти треба да се кодираат **кога** се извршуваат. Повеќекратните трансфузии на истиот крвен продукт за време на една епизода на медицинска нега треба да се сметаат само како една процедура. Ако за време на епизодата на медицинска нега се врши трансфузија на повеќе од еден вид крвни продукти, треба да се назначат различните продукти.

ПРИМЕР 1:

Пациент добива трансфузија на еритроцити три пати за време на епизодата на медицинска нега

Назначете: 13706-02 *Трансфузија на еритроцити само еднаш*

ПРИМЕР 2:

Пациент добива трансфузија на еритроцити и гама глобулин за време на епизодата на медицинска нега

Назначете: 13706-02 *Трансфузија на еритроцити и*
13706-05 *Трансфузија на гама глобулин*

0303 НЕНОРМАЛЕН ПРОФИЛ НА КОАГУЛАЦИЈАТА

Пациентите кои користат антикоагуланси често бараат прием во болница за предоперативна или постоперативна стабилизација на нивоата на антикоагуланси (варфарин). Исто така, прием во болница може да биде потребен кога нивоата на антикоагуланси не ја контролираат состојбата или ако нивоата на антикоагуланси бараат прилагодување.

Класификација

Во случаи каде пациентите се примаат за стабилизација на нивоата на антикоагуланси (на пример варфарин, хепарин, клексане и фрагмин) пред операција, или кога престојот на пациентот во болница е продолжен заради постоперативна стабилизација, како дополнителен код назначете Z92.1 *Лична анамнеза на долгорочна (постојна) употреба на антикоагуланси*. Ненормалниот профил на коагулацијата е позната и како нестабилно протромбинско време - INR, превисока концентрација на варфарин, прениска концентрација на варфарин, продолжено време на крварење, ненормално време на крварење. Во случаите кога пациентите се примени и лекувани од:

- нестабилно протромбинско време - INR
- преголема концентрација на варфарин
- продолжено време на крварење

- ненормално време на крварење

назначете D68.3 Хеморагично заболување поради циркулирачки антикоагуланси.

Кога пациент е примен за лекување на премала концентрација на варфарин, назначете D68.8 Други означени коагулациони дефекти.

ПРИМЕР 1:
Дијагноза: Пациент кој долго време прима антикоагуланси е примен за хепаринизација еден ден пред TURP
Код: Z92.1 *Лична анамнеза за долготрајна (тековна) употреба на антикоагуланси (како дополнителен код)*

ПРИМЕР 2: (види и АСК 1902 Несакани ефекти на лекови)
Дијагноза: Пациент кој прима варфарин заради атријална фибрилација е примен со труење од варфарин кое предизвикува епистакса.
Кодови: D68.3 *Хеморагично заболување поради циркулирачки антикоагуланси*
 R04.1 *Епистакса*
 Y44.2 *Антикоагуланси кои предизвикуваат несакани ефекти при терапевтска употреба*
 Соодветен код за местото на појавување (Y92.-)

ПРИМЕР 3: (види и АСК 1901, Труење)
Дијагноза: Постар господин е примен бидејќи земал неточна доза на варфарин што предизвикало преголема концентрација на варфарин
Кодови T45.5 *Труења со антикоагуланси*
 D68.3 *Хеморагично заболување поради циркулирачки антикоагуланси*
 X44 *Случајно труење со и поради изложеност на други и на неозначени лекови, медикаменти и биолошки супстанции*
 Соодветен код за местото на појавување (Y92.-) и код за активност (U73.-)

ПРИМЕР 4:
Дијагноза: Пациент со историја на DVT, лекуван со варфарин во последните две години, е примен заради CABG. Отпуштањето е одложено до постоперативното стабилизирање на варфаринот.
Код: Z92.1 *Лична анамнеза за долготрајна (тековна) употреба на антикоагуланси (како дополнителен код)*

0304 ПАНЦИТОПЕНИЈА

Дефиниција

Панцитопенија е општ термин за истовремено намалување на нивото на хемоглобинот (анемија), белите крвни зрнца (леукоцитопенија/неутропенија/леукопенија) и на бројот на тромбоцити (тромбоцитопенија).

Панцитопенијата ја предизвикуваат повеќе нарушувања, вклучувајќи и:

- несакани ефекти на лекови (особено хемотераписки супстанции)
- апластична анемија
- инфилтрација или замена на коскена срж (на пример миелодисплазија, миелом, секундарен карцином, миелофиброза, понекогаш и акутна леукемија)
- бруцелоза
- фанконијева анемија
- недостаток на фиолат
- пароксизмална ноќна хемоглобинурија
- бременост
- саркоидоза
- тешка инфекција или сепса
- нарушувања на слезината (на пример хиперсплентизам)
- системски еритематозен лупус
- недостаток на витамин B12

(Kumar, P and Clark, M (2002) *Clinical Medicine*, Fifth Ed. W.B. Saunders, Sydney.)

Класификација

Онаму каде панцитопенијата е документирана без понатамошно означување се назначува D61.9 *Апластична анемија, неозначено*. Овој код треба да се назначи само кога 'панцитемијата' е документирана без споменување на специфични абнормалности на крвта (анемија, неутропенија и тромбоцитопенија).

Обидете се од лекарот-клиничар да добиете класификација на специфичните абнормалности на крвта (анемија, неутропенија и тромбоцитопенија) и назначете ги кодовите за овие состојби наместо да го назначите оној за панцитопенија.